

وفاقی حکومت و انجمن وزارت نفاسی بہرہ محکم گوں

بلوجاری میڈیم و میڈیم

استادِ ادب

مولوی خیر محمد ندوی

کمپیوں ہن پہ بلوچی آکیدہ می عَ

بِهِ مُعْلَمٌ

بلوچی آکیدہ می - کوشش
قلات پرنٹنگ پرلیس. کوئٹہ

۱۹۸۰ء

یک ہزار

محمد عارف

چھاپ کنوخ

چھاپ حاہ

سری وار

لیکوٽ

بہا

ستابت

ریڈ نیور ہائی پرنسپل ہائی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدَهُ وَنُصُبَّهُ عَلَى رَسُولِهِ الْكَرِيمِ

پہنچ ورثے پیت و مٹا ۽ لائی خدا ۽ ذات انت که اُول. آئی ۽
نی آدم ۽ نا پیدا کر ٿو ۽ پدا آئی ۽ را گون ذات و ادب ۽ بردار
کر ٿو - پنجوئش کہ آوت ماں وقت پاکیں سلام ۽ درشان کنت و گشیت علم
الْأَنَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ " بزاں خدا ۽ پاک ۽ انسان ۽ نا ہما
چیزانی ذات و سرو سوچ دات کہ آچرایاں معلوم دار ٿو اُت ہے وہ
۽ وہ ہیکہ خدا ۽ پاک ۽ بنی آدم ۽ پھر ڪ واجہ آدم عليه السلام ۽ را
ردی کرت ته گمرا انسان ۾ عزت و شرف ۽ بر جا دارگ ۽ واسنا
آمرا تو این چیزانی ذات و سرو سوچ دات کہ چرے ذائق ۾ برکت
و دیما پرشته ٻم لاچار و بے بس بوت انت و آیاں ہے وہی و
بے ذائق ۾ دپان ۽ وہ مہنت - قرآن ۾ پاک ہے داستان ۽
پوشش بیان کنت .

وَ عَلَمَ الْأَدَمَ الْكَسَاءَ كُلُّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَيْ

أَمَلَّا كُلَّهُ فَعَالَ أَشْبُوْفَ بِاسْمَاءِ هَوَّلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
 قَاتَوْ أَسْجَانَكَ لَا عِنْمَ لَنَّا مَاعَلْتُمْ تَنَاطِ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ
 الْحَكِيمُ هُ قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِاسْمَاهُمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ
 بِاسْمَاهُمْ قَالَ أَلَمْ أَقْتُلْكُمْ إِنْ أَعْلَمُ غَيْرِهَا التَّوْاتِ
 وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تَبُدُّوْتَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْثِرُونَ هُ
 بَذَانَ اللَّهُ تَعَالَى هُ تَوَمِّينَ چیزان نام هُ حضرت آدم علیہ السلام هُ را
 پیش داشت و پیا (ہما چیزان) کلان هُ پرشتگان دیم هُ ایر کرت
 و گھٹت کر اے چیزان نامان هُ بگش رایت اگاں شما راست گش ایت،
 دبران رتی جبر هُ پ حق دان ایت، آیاں پسّو دیان هُ گشت پاکی
 تو ما را معلوم نه رانت (لا ہنکیاں کے تو ما را سوچ دایگ) بے شک
 اصل ذات ه داروک و حکت و بارکیاں ذاونک ترائے رایش (سر)
 عندا ه گشت اے آدم ! پرشتگان ه ملے چیزانی نام ه بگش -
 گھڈا وہر کیہ آیاں نام ه پیش داشت گشت دخدا (آیا من شما
 نه گشگ) ات کر من شر ذاتاں زمین د آسمان و چیزیں چیزان ه
 و من دیتم) ذاتاں ہر چیز کیہ شنا درا کن ایت . و ہر چیز کیہ شنا

پھیر دیت۔

قرآن پاک ۽ بجزے آیتان یک نیگه ۽ پرشنگان سرا بني آدم ۽
شرف ۽ درجه سہرا بیت، ته دومي نیگ ۽ عبادت ۾ سرا علم ۽ سرا
برز ٿر بیگ نمائیت بیت کر آ ایوک ۽ پرشنگان غاصبین کارن، پرچاپک
پرشنه په ٻئے مراد ۽ پیدا ڪنگ بوئنگ انت که مدام خدا نئے پاک ۽ عبادت
۽ کار ۽ بکنست و هر وعد و هر دمان ۽ خدا نئے حکم ان په گیری ۽ ته
مشکول بې بینت و بس۔ بلے وقت علم و ذاگ ۽ سوب ۽ انسان پرشنگان
سر ٻہم شرف و بزرگ داریت، وہ یک علم ۽ را اے کچ شرف حاصل انت
ٿه گهڈا علم ۽ سرو سوچ کنوک ۽ آتا بے اندازه شرف و رازت حاصل
انت، علم ۽ سرسوچ کنوک، وائینڈک ۽ ما استاد گشت و آکسان ۽
کر استاد سبک دنت و آیان ۽ دانیشیت آیان ۽ علمی ذبان ۽ شاگرد
گشت۔

استاد ۽ ادب و آئی ۽ شرف و عزت ۽ قرآن ۽ حدیث و فوجران
گفتارانی مو ۽ یک جامان کتابی صورت ۽ بیان ڪنان تماون سے زکین نسل
استاد ۽ ادب و آئی ۽ درجه ۽ گون جوان ۽ ذات بکنست و پهدا ہما

شریں سرد سوچان ہر ماں و تی جند ہے تھا پیدا کنگ ہے داتا جہد و
 کرشت بکنت و نیک ہے کٹک ہے گران ہے و تی ذمہ ہے بگواہیں آئیت۔
 استاذ ہا کس ایت کہ آدگران ہے دانگ ہے مرسوج دست پیشی ہے اے
 مرد ہے علم ہے شرف و درجہ ہے بیان کنگ سکت المی ایت۔ مرے کتاب
 ہے ہے کوشت کنگ بدینگ کہ قرآن، حدیث و بزرگانی گفارانی رو ہے اول
 اول علم ہے شرف و پستان ہے بیان کنگ ہے بیت و پیدا استاذ ہے منصب
 و درجہ ہے گشینگ ہے بیت و آخر ہے علم ہے وہ کنوکانی بابت ہے بزرگانی
 پشت و نفیحہت ہے بیوں ہے بیان کنگ بیت کہ ایشانی سرکار کنوکان ہے
 ہے ہر دوہیں جھانانی تھا باع سوب نصیب بیت۔

اوّلی بہر

قرآن و حدیث ۾ روئے علم و ذائقہ ۽ بیان ۽ علم ۽ روزی۔
معنی چوناٹ ۽ دانگ ذائقہ راست بے آئی ۽ مانا راست کر سکا م کیک
چیزے ۽ شکل و صورت ۽ انسان ۽ ذہن سے پہ نہ بیت و مزانت ته
اڑا ذائقہ گھشت ، ماں عرب ۽ علم ۽ تزییپ مرے بوداں لگ
بریگ ، **الْعِلْمُ هُوَ حَسْوُلٌ صُورَةُ الْيَشِىٰ فِي الْعُقْلِ**" بزان علم
ایش راست کر کیک چیزے ۽ صورت مان ذہن کو نہدار یاگ ہے بیت۔
مان قران و حدیث ۽ کتابان علم ۽ شرف و برکت ۽ بابت ۽ باز
درابین بیان بیگ بویگ راست۔ جے مناسب ۽ پیغمبر ۽ شہ قران
۽ علم ۽ بارو ۽ گوئیں احوال بیان کنگ بیت۔
پنخوش کر من ساری ۽ اے ہارہ ۽ گھشت کر وحدے اللہ ۽ العزت
۽ حضرت آدم علیہ السلام ۽ پیدا کرت و آپنے نیت آئرا مان وجود
کو آورت ۔ ۽ پرشتکار ۽ اے جبروشن نیا بست و آیان ایجاد گپت

وَرَكِشْتَ كَمْ - يَا رَبَّا بْنِ آدَمْ مَا رَدَّتْ ذِيْنَ عَرَكِشْتَ وَكُوشْ
پَادَكَتْ وَهُرْ جَاهَهْ عَرَجَنْگَ وَچَوْپَ وَچَسْتَ كَنْتَ أَكْرَهَهْ تَنْيَ ذَكْرَ
تَسْبِحَ وَبَنْدَگَ وَكَارَهْ عَرَماكَنْگَانَ وَإِشَارَةَ آيَانَ گَنْگَ وَتَلْبَ
أَيْشَ اَتَ كَمْ خَلَافَتْ وَسَبْ هَمْ مَا پَرَشْتَكَانَ وَدِیْگَ وَبَیْتَ كَرَ
مَا وَتَنَیَ بَهْ گَنَابِیَ وَسَوبَ وَخَلَافَتْ وَذَبَاتْ حَقَّدارِیَ . بَهْ دَرِیْانَ
عَرَبَ الْعَزَّتَ عَرَادَمَ عَلَيْهِ السَّلَامَ وَپَرَشْتَكَانَ عَرَدِیْمَ وَدِیْمَ كَرَتْ
آَنَتْ . وَحُکَمَ وَدُوْرَ وَچِيزَ وَأَذْبَابَانَ عَرَبَمَ رَایْشَانِیَ دِیْمَ وَدِیْمَ كَرَتْ
آَنَتْ . اوَّلَ اوَّلَ عَرَغَدَهْ پَاكَ عَرَپَرَشْتَكَانَ عَرَدِیْمَ كَرَتْ وَأَبَجَ
آيَانَ وَإَسَے چِيزَانِیَ نَامَ كَرَدَ جُبَتْ كَرَتْ ، پَرَشَّهَهْ چَرَے سَوَالَ وَ
پَہْكَهْ حِیرَانَ وَسَرَگَرَدَانَ بُوتَنَتْ - پَرَچَارَهْ كَمَإَسَے چِيزَانِیَ بَابَتْ وَآيَانَ وَ
پَرَجَ ذَانَتْ نِیَتْ آَتَ - كَلْدَآ آيَانَ پَسَوَ دَاتَ كَمَيَارَبَ هَرَچِيزَ کَمَهْ بَلَهْ
شَهَ مَارَ دَانِگَ آَئَ وَبَارَهْ وَسَهَیَ كَرْتَگَ هَمَچِيزَانَ وَاهِدَ دَگَ مَا
پَرَجَ زَانِیَنَ پَرَشْتَكَانَ إَسَے پَسَوَ وَپَدَ اللَّهَ رَبَّ الْعَزَّتَ وَدِیْمَ كَرَنَ
حَفَرَتَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامَ وَكَرَتْ وَأَبَجَ آَلَ وَإَسَے چِيزَانِیَ نَامَ وَ
لَشَانَ وَإَيْشَانِیَ كَرَدَ وَبَارَهْ وَجُبَتْ كَرَتْ - حَفَرَتَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامَ

و هر یک چیز سے و نام و نشان و آئی کرد و سپت در زیان و پیوش
 گون شری و بیان کرت که پرشته ساک چیران بوتنت نوں آگون شری
 و سر پر بوتت که اے علم و برکت کرامات رانت که بنی آدم را
 خلافت و مزن شانیں منصب دیگ بوتگ - اگاں بنی آدم ولی علم و
 کمال و گوں ولی ادب و ثبوت و هم پیش بکنت ته گذا آئی و شرف
 در عزت آپ پرشتگان سہم دیما تربیت - و پدا چرے داستان
 و ماگون شری و ذات کنن که اللہ پاک و ذات ن ایک و خانع
 و مالک رانت بلکیں اللہ رب العزت سہم اول مستاذ رانت که آئی و
 درت آپ و قدرت و حضرت آدم علیہ السلام و تو امین پھیلانی
 ذات و ہے و و ذات کے وحدیکہ پرشتگان آپ آدم علیہ السلام
 و زبانی و نام و آیانی کرد و بارو و بیان راشکت تہ بے وسی و
 حالت و چرايان و پ و بہ توار درایان بوت -

وابہ آدم علیہ السلام و اے عزت و شرف آئی و کمال ادب
 و فرمان برداری و برکت و حاصل بلت ہے و و انسانے خدا نے
 پاک و فرمان برداری و گوں ادب و بکنت ته گذا آئی و شرف و

عڑت خداۓ پاک ۽ گور ۽ اپچ ہر شنگاں ذیات بیت و آئی
و راشہ پرشنگاں شرتہ د بُر ز تر مارگ ہبیت - بلجے اگاں یک
انسانے خداۓ حکیمان ۽ نہ میتت و سرتاہی کٹ دے آدل ۽ دشان
کنت تے گدھا انسان ۽ حیثیت خداۓ پاک ۽ دیبا ہمچو شکیت کر
آ اپچ سادار ۽ ہم کم تر شمار کنگ بیت - مرے دنیا ۽ آپازی
۽ دش حال و آسودگ گندگ بیت - بلجے دوی دنیا ۽ آئی ۽ جاگہ د
ہنکین درخ ۽ آس انت -

ایشی ۽ ہر کس ذات کنت کر ذات ۽ چمگ استاذ انت -
پیشی ۽ وائیزک یا سنج دیوگ ۽ راستاذ گشتت - استاذ ہر کس
۽ وائیزیت آڑا شاگرد گنگ بیت - استاذ چوکہ سنج دیوک انت د
اپچ آئی ۽ سنج ۽ برکت ۽ شاگرد ۽ راشری ببیت پیشی ۽
شاگرد ۽ سرا الی انت کر آوقی استاذ ۽ ادب و شرفداری ۽ ہر ڦا
۽ بکنت -

وقی ذاتگ ۽ رو ۽ ہر کس ۽ وقت استاذ ۽ خدمت گرگ ۽
گون ادب ۽ آئی ۽ حق ۽ بر جا داشتہ - اے ڈولین مردم تاریخی

وہ ستانی مودع دنیا غریب مراد بوجگنت ہے بے ادبان درجہ دوسرے دوسرے
نہ بوجگ۔

ہستاد شرف داں ادب درجہ برخا دارگ واسنا
اے جبریک باذ الہی رانت کر قرآن و حدیث رو علم شرف
و بزرگی ذائقہ بہ بیتے و چھالا پہ علم شرف و بزرگی بارہ
ایندگہ بزرگ دسر حالائی گوشیں و
بیان کنگ بھیت۔ خداۓ پاک راستین بیان کنگ و پیار کار کنگ
و گشاد بدشت۔ علم شرف و بزرگ رو چنت قران آیات گئیں
معنی جملہ ہیان کنگ پشت۔

(۱۱) فرمان خداوندی انت هل یشیو **الَّذِينَ يَعْلَمُونَ**
و **الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ** (ترجمہ)، ہما کس کر ذات کنت (ربان عالم)
و ہما کس کر نہ کنت (ربان حاصل) برابر نہ انت۔ چھے آیت و
خداۓ پاک کنگ صراحت ایش رانت کر ذات کار او ناذانت
پہ بہت ماں دت و بصر د بابرہ بیت نہ کنت۔ الہی عالم درجہ
ناذانت و دیبا پہک باذ ذیات انت۔

(۲) هَلْ يَنْتِي الْأَعْنَى وَالْبَعْيُسْ طَرْتَانِك، نَابِيَا رِبْزَانِك
وَبِيَا بِزَانِ چَمْ پَيْجَ عَرَّا هَمْسَرْ بِرْدَبَرْ بَيْتَ كَنْتَ نَهْ كَنْتَ - نَابِيَا
عَرَّ چَهْ مَرَادْ نَادَانْدَهْ وَبِيَا عَرَّ چَهْ مَرَادْ دَانْدَهْ إِنْتَ كَرْ لَهْ دَرْلَهْ بَهْ
دُولَ عَرَّ نَتْوَانِ إِنْتَ كَرْ هَمْسَرْ بِرْدَبَرْ بَهْ بَنْتَ -

(۳)، إِنْتَاهَا يَخْشَيِ اللَّهُ مَنْ عِبَادُهُ الْعَلَمَاءُ " (ترانک) اپچ غدا
بِهَا مَرَدم تَرَسْ إِنْتَ كَرْ آهَ ذَاتَ عَرَّ خُدَّا بُنْدَانْتَ - دَرَاصَلَهْ دَهْ دَالَكَ
اللَّهُ رَبُّ الْعَزَّةِ عَرَّ شَانَ عَرَّ دَائِيُّ بَهْ بُنْدَگَهْ دَهْ گُونَ شَرِيَّ بَهْ سَرِيَّ بَتْ
وَآئِيُّ بَهْ بُنْدَگَهْ دَعْبَادَتَ عَرَّ پَهْ شَرِيَّ بَهْ كَنْتَ - وَافَ عَرَّ كَارَهْ فَدَدَتَ
عَرَّ پَهْ جَوَانِ ذَانِ إِنْتَ دَپَّا حَقْوَقَ اللَّهِ وَحَقْوَقَ الْعِبَادِ عَرَّ حَقْوَسِ
عَرَّ بَارَوَهْ عَلَى گَامِ ذَوْرَتَ - اَهَ علمَهْ بَرَكَتَ دَكَارَاتَ اَهَتَ كَرْ
عَالِمَ شَاهِنْ دَگَهْ مَرَدَانِي دَلَهْ خُدَّا عَرَّ بَيمَ دَرَسَ عَرَّ پَيْدَا كَنْتَ دَپَچَ
وَقَى كَرْ دَارَهْ دَكَارَهْ اَهَ بَارَدَهْ وَقَى كَمَالَهْ بَهْ بَيْشَ دَارَتَ -

(۴) - وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُدْقِيَ حَسِيرًا كَثِيرًا طَرْتَانِك،
بِهَا يَا نَكَهْ حِكْمَتَ رِبْزَانِ عِلْمَ، دَیَگَهْ بُوتَ هَنْجُوشَ بَهْبِهْ كَرْ آهَ فَرَلا بازْ نَهْرَ
وَدَیَگَهْ بُوتَ يَعْنِي عِلْمَ هَنْجِيَنِ بَهْ بَهَا يِيَنِ گَنْجَهْ اِيتَ كَرْ بَرَكَسَهْ اَهَ

گنج دست ۽ کپت چوش بزاں کر آڑا بے پکے دکاسن خیر برکت
 دست ۽ کپت - الی انت ما علم ۽ قدر ۽ بزاین و آئُ ۽ حاصل ڪنگ
 ۽ داتا شپ ۾ روپچ چہه دکوشت بکھین چیا کر چولیش ۽ برکت
 ۽ انسان ۽ دوئین جانان سب د مراد حاصل بیت - خداۓ پاک مارا
 علم حاصل ڪنگ ۽ گشاد ۽ نعیب ہمہت آئین لـ

قرآن آتیاں ۽ پون علم ۽ شرط ۾ بزرگ ۾ بابت ۽ چنت حدیث
 بیان ڪنگ ہنت - پھوٹکہ دوئین جہانان سردار ۽ قول انت -
طَلَبُ الْعِلْمِ فِي يَقِيَّةٍ عَلَى تَكْثِيرِ مُتَلِّمِ وَ مُتَلِّمَةٍ (بیہقی)
 (رتاہم) علم ۽ تلب ڪنگ هر سب مسلمان مردین و چینین آدم ۽ سرا
 الی انت -

اسلام عدلانی نام رائت - طریقات ۽ گھنٹو ۽ بگھ تاکہ مان تھر ۽ ہونڈ
 ۽ تاھوں شریعت ۽ حکمان کارکپیت ، حکمان سرا عمل پچ بر بیت نـ
 کنت داکہ آیان علم ۽ دانت کئنے - پیشی ۽ دین ۽ حکمان ذانگ ۽
 حکمان سرا کار ڪنگ ۽ رہ بندان مالوم ڪنگ انسان ۽ اولی کار رات-

چَرْخَتِ اشَارَات

- ۱۔ ذاونڈگر و سر حالیں استاذ ہیا انت کے وقت شاگردانی تب ۽ اول سرا جاہ بیاریت۔ و پدا آیاں ۽ درس بدنت۔ اگان نا آوت پرے جبرا محتاج انت کر انگت ذیات تعلیم حاصل کنن۔
- ۲۔ چینز کیہ شا ذا بیت آیاں دار گنگا ۽ باہت ۽ سستی و بے پند اہی بکن۔ آیاں درگان سرگنگ المیہ بہان ات پرچا کہ ٹھوڈگ پہ علم ۽ شر دیل ۽ کم تر نہ انت۔
- ۳۔ استاد ڈیل و ڈول و رہ بند بخوبش ہ بنت کہ چرایاں منجوش مادم بہیت کہ استاذ اپچ سرمه بگرتا پا داں سرجی ۽ نیکیں و پاریز گاریں مردے رات و آئی ۾ گندگ ۽ شرت و ٹھگرو ۽ دل و تھا آئی ۽ بزرگ ۽ عکس دت ڏدت جاگہہ بکن۔
- ۴۔ شریسم تراپ ۽ ادب حاصل نہ بہیت۔ ترمذین جملی دیم ۽ زمین جبر ذیات اثرہ دارت۔ اے ناصر پھپن صریح ۽ کارہ رانت کہ اس بیرون ۽ کر آٹا مان آئی ۽ آپ مان گلگی رانت پیسر ۽ آئی منگ کن۔

۵۔ تینگ یا چم سہری پیش دارگ ۽ چے کار بیت بلے اے رہند
دامئی نہ انت - بلکیں صدارکی انت - اصل سوب شہ مهر دما بت ۽ حائل
بیت کنت - یک سر حالیں مرد ۽ گشت انت کہ مهر دما بت ۽ راه گچھ
دراج انت - بلے چرلیشی ۽ مردم دم نہ بارت -

۶۔ لا نکیں استاذ ہا انت کہ سلیس صیل و عادتاں ۽ گرن چرین
صیل و عادتاں ۽ وسید ۽ دور بکت و آگان نا آ استاذی ۽ نام ۽
نکر ذیت -

۷۔ استاذ ۽ کار ذہن ۽ بودناک لگ ک دنیکیں آوتانی پیدا کنگ انت
ن کہ منیں تُندی و زہر گرگ کہ چرلیشی ۽ ذہنگانی پیدا ٹٹیں رودم نزور تربیت

۸۔ طیش و سر گرگ ۽ وحد ۽ چہکان ۽ بچھ برجنگ نہ لوٹت -

پرچاکہ اپھ ذصر ۽ پرتن حکیم نادرہ و مرض ۽ علاج ۽ لگ نہ لوٹت -

۹۔ چرانے کہ وقت کترد گور ۽ روشنائی دات نہ کنت - آستان دور

دراج ۽ چون روشنائی دات کنت -

۱۰۔ ذات ۽ دریاب ۽ اوڑنا کنو کیں ذہنگان ۽ بوجیگ ساذیت کہ آپ

شے تہلائیک ۽ رنگ ٻہ بنت بلکیں آیاں ۽ اپھ وقت جند ۽ برکت ۽

- اوڙناک پیش بداریت .
- ۱۰- شه علم و ذیات ادب ۽ نیمگ و چال گر کفت ہر چار کر
نوریں بنیات و سراکلات اوشتات نہ کنت .
- ۱۱- ذعگ و که دت وانگ دربرگ ن دوشت کس آئرا دانیت
کرٹ نکفت .
- ۱۲- اگاں کے روپے یک نوکیں جبرے وو ڈانگ و اتی بزانت
ن یک سائے و رند آ ۳۶۰ جبرانی خدا بُند بیت .
- ۱۳- ماں دیوان و دپ و مند کنگ شریں جبرے ن دانت دیوان
و سردم ایشرا ایب ذانت . بلکیں گوم دیگاں و بچار دتی دانک
و دور بدے . سئی اے دانک اچ تئی پچھی و هزار درجه شترے
و بہتر بیت .
- ۱۴- پرسے جبر و پھر مبند کر تو فلان میر و امیر و پنج اے .
پرچا کہ کس نہ ذات کر باندا چه کوگی دانت ؟ سر حالان گفت رات کر
” ہر کان و را فووال است ”
- ۱۵- راستی این مزنی هما دانت کہ آتئی دتی چند و تھا دانت .

نیں دھدیکہ بیران بنت آیاں مرنی گوں ہمایاں ہمبارا ہٹی ہوت۔
۱۷۔ نیکی دشتری وقی مرت و دت انت۔

۱۸۔ آکس ملام بے فیض بیت کر آویتی استاذ ہر شرف دا زت
دشت۔ اچ بہر کس ہیک نیم ہے گے بگرت تے گوں دل ہر آئی ہر را
ذت بدیت۔

۱۹۔ نالائیکیں نچک ہے مشائ ششمی نکل ہے ڈول ہر ایت کر اگان تو
آلی ہر بُرے تے آورد کنت۔ اگاں آڑا نہ بُرے تے دست ایب دار
بیت۔

۲۰۔ عکونڈ وہی ہے ذمَنگ دانگ در برگ ہے ذمَنگ انت۔ در نالی
کارو محنت ہے ذمَنگ انت، پسیری وگ ہے کج ہے گیرگ ہے ذمَنگ انت

پھرست اشارات ۲

شخ بربان الدین ہے گشتن انت کر علم ابید شہ استاذ ہر شرف د
اوپ ہر پچ برحاسل نہ بیت، پہچا کر علم ہے آیک استاذ ہے دلگوشی
و مہر ہے سرارات داستاذ ہر شرف د مہر شاگرد ہے اوپ و فرمان دوسری ہے

سر انت.

اپ کسی عینگ نہ علم نہ حاصل کنگ و سید ایوک نہ انت
 شرف دادب انت۔ پا رفت دادب نہ کمی دگیشی نہ سر علمی درجہ
 آنے صد بندی نہ فیصلہ بوت بیت۔ شہ استاذ نہ ادب نہ شگرد نہ رازیکی
 دشہ بے ادب نہ دوری حاصل بیت۔ شہ نزیکی نہ علم نہ رازیکی دشہ
 دوری نہ علم نہ مرک ریت۔ علامہ برهان الدین نہ جم اے گشنی
 انت کہ شاگرد نہ را المی انت کہ شہ استاذ نہ علم و حکمت نہ جبراء
 گون مزن ادب و دلکوش نہ گوش بداریت۔

اگرچہ یک کھنچ را ہزار بڑھنگ بہ بیت آڑا لاذم انت کر
 ہر یک برے گوں رفت و احترام نہ گوش بداریت۔ اگان ادب نہ تباہ کہ
 مود نہ فرق بہ بیت ت آ طالب کدری ہم علم حاصل کنگ نہ تقابل
 بیت، دیم تر نہ داجہ نہستہ کنت کہ اگان سبق نہ دوران نہ چیزے
 نہ فہمیت تے ابید شہ بحث نہ گون ادب نہ جنت بکنت۔ اگان بے
 مقدرست نہ سوال بکنت کہ پرانی نہ آئی نہ مقصود استاذ نہ را رسوا
 کنگ انت تے گڈا آڑا پچ بہ علم حاصل نہ بیت۔ اے ڈولین کار

رم و سزا و قابل رانت و چوشیں ناہود گیں کارو کنوک مدام رسوا و
لیل بیت۔

شیخ برهان الدین دیم ترا نوشتہ کنت و کر شاگرد علم و در برگ
و رد عورت و گون تو امی و استاذ غبے پیاریت، وقت حیال و نفس
و زیر کنان و استاذ و شور سلا و کبول بکنست، استاد ہر چیز کتبے
علیه و سلا بدنت، ہما کتاب و علم و را بوانیت، پرچا کر اُتاذ
آج وقت علم و تہات و برکت و زانت کنت کر منی اے شاگرد
بام کتاب و علم و دانگ و لایگی داریت۔

امام بخاری و داستان

مال تعییم المتعلم نامیں کتاب و نوشتہ رانت کر حضرت امام محمد
بن الحسن و نعمت و محمد بن اسماعیل بخاری کتاب الصلوۃ و دانگ و
استا ساڈی بوت، و امام محمد بن الحسن و امداد و اجر و تب و دل کشی
و کو و حکم دات کر تو اے بخاری فرق و علم و بدل و حدیث و علم
و را بوان، پرچا کر تئی ذہن حدیث و راشتر و بہتر سر پر بیت،

استاذ عزیز نیصلہ عزیز را قبول کنان عزیز واجہ بخاری عزیز ہما کو مان عزیز حدیث ۶
علم عزیز را بنائیں ، اپنے استاذ عزیز دعا و فرمان ذوری عزیز برکت عزیز داہم
بخاری تو ایں محمد شان سرداری درجہ حاصل کرت۔ واجہ بخاری عزیز نوشتہ لکھن
کتاب "بخاری شریف" را حدیث عزیز تو ایں کتابان سدا شرف حاصل برتو
مروچی بخاری شریف عزیز دانگ عزیز ابید کے عالم بیت نہ کنت ، اما
بخاری عزیز کمال دشمن اسلا استاذ عزیز فرمان ذوری عزیز برکت عزیز
رضت۔

استاذ سردار انت

استاذ عزیز شرف عزیز بارو عزیز مئے دشے پیغمبر ﷺ عزیز رحمت و درود
آل عزیز بنت اپوش فرمائیں کنت بدین علم عَبْدًا آیة من
کتاب اللہ فہو مولاد۔ بزاں کے کر قران شریف عزیز یک ایتے
تعالیٰ دست آ ولی شاگرد عزیز سردار انت۔

روحانی پت

بهر دوئین جهاناني سردار دا جه پيغمبر و هم فرمان انت و خيرالآبا
 و من علهمك " بزاں شتری پت ہما انت کر آئی و ترا تعليم دا
 دا جه پوش هم فرمان کرست اے ہر کس و دین و یک حرف پيش
 داشت آ شنے پت انت (تعليم المتعلم)

استاذ و ادب و چشت و دستور و ره بند

علامه برهان الدین و دقی کتب " تعليم المتعلم " و نوشته کنت
 کر شاگرد و سر امی انت کر دقی استاذ و گوں جہل و دستور و
 ره بندان ازت بکنت.

- شر وگ و شاگرد دقی استاذ و جاگر و مفتیت .
- شاگرد دقی استاذ و دیم و مردت . مام آئی و گام پشت و بہت .
- استاذ و مولک اپید گوں آئی و گپ دخزان کنت و عدیکه جبر
 کنت دقی متلب و گون کیتیں وزان درشان بکنت .

۳۔ استاذ ۽ رنج د گرڈ سوت ۽ شہ استاذ ۽ مئله آئی جست
مکنت بلکیں استاذ ۽ کوئم ۽ بچاریت د گون اجازت ۽ تجزہ حال
بکنٹ۔

۴۔ استاذ ۽ دوگ ۽ وہ کیم برداشت دستک مجنت و مک مکنت
بلکیں گون ادب ۽ آئی ۽ راہ بچاریت دا نک دوت شہ دوگ ۽ در
بیت۔ پہ ملاقات ۽ پنھیں وحدے ۽ برداشت کے استاذ شہ رنج ۽
ابید دو چار بکپیت۔

۵۔ شاگرد ۽ اتمی دانت کے ہر یک معاملہ ۽ تبا استاذ ۽ رضا وش تبی
۽ بچاریت۔

۶۔ شاگرد چشیں کارے بھی برکنٹ کے چڑائی ۽ استاذ ۽ دل کہرباہیت
ابید شہ خداۓ نافرمان ۽ دگ ہر حکم ۽ تبا استاذ ۽ سبز ۽ بگیپت۔

ماں آئی ۽ کوتاہی مکنٹ۔ بلکیں ہمارمان ۽ آئی ۽ قول ۽ توام بکنٹ۔

۸۔ استاذ ۽ بارہ ۽ پنج بر پہ پشت گپ مجنت، واگان نا اچ استاذ
۽ بھے ادبی ۽ پڑائی ۽ آئی ۽ علم پنج گرگ بیت د گناہ گارہ بھبیت۔

۹۔ باید دانت کے گنگ ۽ باید شاگرد استاذ ۽ خدمت ۽ بکنٹ۔ نادری

- ردہا ہر وڈے خدمت دشہ و تاریخ پڑھاریت۔
- ۱۰۔ اُستاد دو ٹھائینگ د سرا بہادمان د ساؤسی ہ بیت بلکیں وقت د
د آئے ہے ڈول د بکنت کہ ٹھائینگ د نسبت میثت۔
- ۱۱۔ تعلیم حاصل کنگ د رند تاولی فند عذت منیں استاذ د ادب یا
خدمت د تباہج و ذین فرک میارت۔ اگاں استاذ ذہربگرت تہ
شاغر د سرا صبر کنگ الی انت۔
- ۱۲۔ ہر وہ د وقت شرفداریں استاذ د یات بکنت د ہرج پیغم د
بیت کدت وقت چکار د گون آن دایم بداریت۔
- ۱۳۔ شاغر د سرا الی انت کہ ماں سالے یک برسے استاذ د بکنت
و آئی د ذیارت د بکنت د مدام چسنان د دعا د واسنا عرض
و گورن بکنت۔
- ۱۴۔ استاذ د رند گیری د کان د آئی د علم د تالان کنگ د جلد
د بکنت و ہمال د سرو سوچ د رو د درس د کار د بکنت وقت
شاغر دان د بس وقت اُستاد د خدمت د استارمات بنت پچاک
استاذ د شرف و ازت د ہربابت د دارگ انت۔

- ۱۴- ماں خاصیں وحداں پہ دتی استاذان دعا و خیر پویت۔
- ۱۵- استاذ و یک نشان دستاب، سند، نصیحت، مئے دتی گروہ اور
بکفت تھانک آٹھ یو یات ہر وحدہ ماں دل و بہانیت۔
-

